

СЕКЦІЯ 9. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

СУЧАСНИЙ СТАН ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ
В УКРАЇНІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЇХНЬОГО РОЗВИТКУCURRENT STATUS OF INFORMATION SYSTEMS OF ACCOUNTING
IN UKRAINE AND TRENDS OF THEIR DEVELOPMENT

УДК 657.1.011.56

Аверкина М.Ф.д.е.н., професор кафедри економіко-математичного моделювання та інформаційних технологій
Національний університет «Острозька академія»**Бабюк Н.В.**студентка
Національний університет «Острозька академія»

У статті оцінено сучасний стан використання сучасних інформаційних систем ведення обліку на підприємствах, здійснено огляд стану ринку інформаційних систем ведення обліку в Україні, обґрунтовано необхідність запровадження інформаційних систем на підприємствах та визначено основні тенденції розвитку інформаційних систем в обліку.

Ключові слова: інформаційні системи, інтегровані корпоративні інформаційні системи, бізнес-процеси, програмні продукти, 1С Підприємство.

В статье оценено состояние использования современных информационных систем ведения учета на предприятиях, осуществлен обзор состояния рынка информационных систем ведения учета в Украине, обоснована необходимость внедрения

информационных систем на предприятиях и определены основные тенденции развития информационных систем в учете.

Ключевые слова: информационные системы, интегрированные корпоративные информационные системы, бизнес-процессы, программные продукты, 1С Предприятие.

The article is devoted to the assesses of the current state of using modern information management systems at the enterprises. of the state market of accounting information systems in Ukraine and justifies the necessity of implementing information systems at enterprises are reviewed. The main trends in the development of information systems in the accounting are identified.

Key words: information systems, integrated corporate information systems, business processes, software products, 1C Enterprise.

Постановка проблеми. За сучасних умов розвитку економіки України всі підприємства намагаються досягнути максимальної ефективності виробничо-господарської діяльності, зайняти лідируючу позицію на вітчизняному й міжнародному ринках. Проте без комп'ютерних технологій й інформаційних систем важко досягнути означених цілей. Тому запровадження інформаційних систем бухгалтерського обліку є досить актуальним для більшості підприємств в Україні, оскільки завдяки їх використанню бухгалтер істотно покращує якість інформаційного забезпечення та підтримує планування та контроль на підприємстві.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Питання забезпечення інформаційними системами в обліковому процесі досліджене такими науковцями, як Т. Гладких [2] та В. Подолька [2]. Вони розглянули проблему інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку. У своїй праці О. Клепікова [4] описала сучасний стан і місце інформаційних технологій в управлінні підприємством. Н. Пікуліна [6] дослідила тенденції розвитку інформаційних технологій, що застосовуються в бухгалтерському обліку, аудиті та внутрішньому контролі. Проблеми та перспективи автоматизації бухгалтерського обліку у своїй праці проаналізувала В. Смуглякова [7]. Новітні інформаційні технології в бухгалтерському обліку було розглянуто у праці М. Бенько [1].

Постановка завдання. Метою статті є аналіз та оцінка сучасного стану інформаційних систем в Україні та визначення тенденцій їх розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Процес економічної інтеграції у світовому масштабі, стрімкий розвиток міжнародних економічних відносин призвели до необхідності інтернаціоналізації та стандартизації обліку. Перехід на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності відкриває для підприємств України нові можливості для узгодженості та ефективного функціонування інформаційної системи. Зі вступом України до Світової організації торгівлі набуває актуальності проблема гармонізації системи бухгалтерського обліку України відповідно до вимог цих організацій [2, с. 196].

Головне призначення бухгалтерського обліку – задоволення інформаційних потреб. Оскільки в процесі ручної праці використовується набагато менший обсяг інформації ніж той, яким володіє система бухгалтерського обліку, то це має значний вплив на різні рекомендації щодо керівних впливів на об'єкт управління. Незважаючи на те, що бухгалтерський облік є найбільш регламентованою управлінською функцією, він вважається динамічною системою, яка постійно вдосконалюється [7, с. 121].

На сучасному етапі ведення бухгалтерського обліку вважається малоефективним тоді, коли не використовується комп'ютерне оброблення даних. У сучасних умовах розвитку економіки на ринку існують різні бухгалтерські програми, що задовольняють найрізноманітніші вимоги. Тому кожне підприємство повинне приділити особливу увагу правильному вибору програми. Варто також

зазначити, що науковці виокремлюють такий етап розвитку інформаційних технологій бухгалтерського обліку та називають його етапом комунікації, що характеризується створенням інтегрованих програмних засобів, які поєднують кілька предметних галузей автоматизації. Це дало змогу перейти від паперових технологій обліку до електронних [6, с. 68].

Крім того, автоматизація системи бухгалтерського обліку в Україні та його осучаснення дає можливість підприємствам виходити на міжнародний рівень та залучати іноземні інвестиції, особливо сьогодні, коли Україна знаходиться на етапі переходу на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, оскільки підприємства матимуть можливість задовольнити зовнішніх користувачів повною, структурованою, якісною інформацією, що буде більш достовірною. Запровадження нових технологій в обліку дає змогу зрозуміти, що підприємство ефективно функціонує і керівництво запроваджує нові технології ще й для того, щоб підвищити конкурентоспроможність підприємства і вивести його на вищий рівень.

Незважаючи на це, існує один недолік автоматизації бухгалтерського обліку сьогодні. Таким недоліком є висока вартість інформаційних систем. Інформаційною системою вважається сукупність організаційних і технічних засобів для збереження та оброблення інформації з метою забезпечення інформаційних потреб користувачів [7, с.123]. Інформаційні системи сприяють оптимізації використання ресурсів.

Варто зазначити, що в Україні на сучасному етапі на ринку інформаційних систем налічується велика кількість різноманітних автоматизованих систем бухгалтерського обліку, ті, які є найбільш поширеними та адаптованими до вітчизняної практики, представлено в таблиці 1.

Отже, як ми бачимо за даними у таблиці 1, найпоширенішим програмним продуктом в Україні на ринку інформаційних систем є програмні продукти фірми «1С: Підприємство».

Гнучкість платформи дозволяє застосовувати «1С: Підприємство 8» у найрізноманітніших галузях для:

- автоматизації виробничих і торгових підприємств, бюджетних і фінансових організацій, підприємств сфери обслуговування тощо;
- підтримки оперативного управління підприємством;
- автоматизації організаційної та господарської діяльності;
- ведення бухгалтерського обліку з декількома планами рахунків і довільними вимірами обліку, регламентована звітність;
- управлінського обліку і побудови аналітичної звітності, підтримки багатовалютного обліку;
- вирішення завдань планування, бюджетування і фінансового аналізу;
- розрахунку зарплати й управління персоналом.

Широко використовується на підприємствах у нашій країні така бухгалтерська програма, як Галактика ERP. Також популярними на підприємствах є такі програмні продукти, як SAP. SAP R 3, DeloPro, Microsoft Dynamics AX, BAAN-IV, ORACLE Application, Terrasoft – CRM, SCALA та інші.

Незважаючи на це, кількість різновидів таких систем постійно збільшується та розширюється діапазон функціональних характеристик. Тому для комп'ютерної підтримки ведення обліку існує правило: усі дані повинні накопичуватися та узагальнюватися, а потім на основі першоджерел та в подальшому через пункти сполучення програм передаватися у відповідні пункти розрахунків, оцінок та аналізу.

За допомогою інформаційних систем можна автоматизувати окремі бізнес-процеси або цілий комплекс на підприємстві. Саме за умов автоматизації комплексу бізнес-процесів такі інформаційні системи називають інтегрованими корпоративними інформаційними системами. Інтегровані корпоративні інформаційні системи містять комплекс взаємопов'язаних складників, які призначені

Таблиця 1

Ринок програмних продуктів ведення обліку в Україні

№	Програмний продукт	Розробник
1	1С Підприємство	Фірма «1С»
2	Галактика ERP	Галактика (Росія)
3	SAP. SAP R 3	SAP AG (Німеччина)
4	DeloPro	Ксиком Софт (Україна)
5	Microsoft Dynamics AX	Microsoft (США)
6	BAAN-IV	BAAN (Американсько-голландська компанія)
7	SCALA	Bestlutsmodeller AB (Шведської компанія)
8	ORACLE Application	Пакет бізнес-прикладних програм (Американська корпорація ORACLE)
9	Terrasoft-CRM	Terrasoft (РФ)
10	IT-підприємство, IT-Enterprise	Інформаційні технології (РФ)

Створено на основі джерела [5].

для організації бізнес-процесів і організації потоків інформації засобами документообігу [4, с. 74].

Саме тому більшість середніх і великих підприємств у наш час використовують близько 20 різноманітних інформаційних систем. Це ІКІС або ЕРВ системи, системи бізнес-аналітики зберігання даних, центри оброблення даних, системи передання даних, серверні рішення, інформаційні мережі та їх інфраструктура тощо [1, с. 29].

Інформаційні системи обліку, зокрема ІКІС, на сучасному етапі, які представлені на вітчизняному ринку, мають відповідати таким вимогам:

- надійний захист інформації;
- наявність доступу до розподілених мереж;
- функціональна повнота системи, що передбачає такі умови, які необхідно дотримуватися: відповідність системи міжнародним стандартам управлінського обліку, автоматизацію планування, бюджетування, прогнозування обліку та формування звітів і ведення обліку одночасно за вітчизняними та міжнародними стандартами;
- можливість інтеграції та консолідації інформації, даних, додатків;
- локалізація ІС до вітчизняних умов роботи підприємства, що передбачає функціональну адаптацію системи до умов роботи сучасного українського підприємства, тобто наявність інтерфейсу та документообігу, особливості оподаткування та законодавства, ведення фінансового обліку;
- наявність інструментальних засобів адаптації та супроводу системи, що має забезпечувати формування функцій та структури бізнес-процесів, інформаційного простору, перегляду і коригування інформації та функціонального й організаційного наповнення робочого місця користувача;
- забезпечення обміну даними.

Еволюція інформаційних систем в управлінні підприємством пройшла кілька етапів: від простих систем опрацювання даних до інтегрованих систем, побудованих на сучасній апаратній і програмній базі. Становлення систем управління розпочалося з автоматизації окремих бізнес-процесів підприємства, таких як управління персоналом, бухгалтерією, торгівлею, складом та ін. Інформаційні системи наступного покоління автоматизували всі або майже всі бізнес-процеси підприємства.

Останніми роками у світі, зокрема Україні, почали запроваджувати сучасні аналітичні системи, призначені для вирішення різних завдань оперативного управління компанією на основі даних реального часу. До ІКІС нового покоління належать системи на базі сервісно-орієнтованих технологій, представником яких є Ерісоґ 9. Це міжнародна компанія, яка розробляє рішення для виробничих підприємств, роздрібною торгівлі, дистрибуції, готельного бізнесу та сервісних компаній.

Незважаючи на впровадження нових сучасних програмних продуктів ведення обліку, близько

30% підприємств в Україні все ще існують з неавтоматизованим бухгалтерським обліком або автоматизовані лише окремі його ділянки [3, с. 432].

Запровадження інформаційної системи передбачає серйозну попередню роботу з реорганізації та відмову від застарілих стереотипів. Причинами невдалого запровадження інформаційної системи бухгалтерського обліку може бути відсутність чітких цілей проекту та неформалізованість бізнес-процесів, висока ціна на такі програмні продукти, а також те, що підприємство є неготовим до змін.

Висновки з проведеного дослідження. Сучасні інформаційні системи ведення обліку безпосередньо пов'язані з управлінням підприємства та є ключовим елементом інфраструктури підприємства. За допомогою ІС автоматизуються всі або основні бізнес-процеси підприємства та здійснюється підтримка і розвиток бізнесу. Крім того, завдяки ІС підвищується ефективність діяльності не тільки ведення обліку, але управління бізнесом загалом. Сьогодні ринок інформаційних технологій в Україні представлений широким вибором програмного забезпечення, тому вибір має відповідати потребам самого підприємства. Існуючі програмні продукти мають широкий спектр автоматизації бухгалтерського обліку. На нашу думку, увагу необхідно зосередити на автоматизації бухгалтерського обліку бюджетних установ. Ці питання будуть розкриті у подальших дослідженнях.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бенько М. Новітні інформаційні технології в бухгалтерському обліку. Вісник Львівської комерційної академії. 2011. № 35. С. 29–33.
2. Гладких Т., Подольська В. Проблеми інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку. Збірник матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції. 2012. № 4. 196 с.
3. Івахненко С. Інформаційні технології аудиту та внутрішньогосподарського контролю в контексті світової інтеграції. Наукове видання. Житомир: «Рута», 2010. 432 с.
4. Клепікова О. Сучасний стан і місце інформаційних технологій в управлінні підприємством. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2013. № 5. С. 74–77.
5. Мурашко Н. Інформаційні системи ведення обліку. Науковий вісник НЛТУ України. 2015. № 25. 372 с.
6. Пікуліна Н. Тенденції розвитку інформаційних технологій, що застосовуються в бухгалтерському обліку, аудиту та внутрішньому контролю. Збірник наукових праць Дніпропетровського НУЗТ ім. акад. В. Лазаряна. 2013. № 6. С. 68–75.
7. Смуглякова В. Проблеми та перспективи автоматизації бухгалтерського обліку. Управління розвитком. 2013. № 5. С. 121–123.

REFERENCES:

1. Benko M.M. (2011) Novitni informatsiini tekhnologii v bukhhalterskomu obliku [The latest information technology in accounting] Visnyk Iivskoi komertsiiinoi akademii [Newsletter of the Lviv Commercial Academy], no 35, pp.29-33. (in Ukrainian)
2. Hladkykh T. V., Podolska V.O. (2012) Problemy informatsiinoho zabezpechennia bukhhalterskoho obliku [Problems of information provision of accounting] Zbirnyk materialiv I Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi Internet-konferentsii [Newsletter of the All-Ukrainian scientific and practical Internet conference], no 4, pp. 196. (in Ukrainian)
3. Ivakhnenkov S.V. (2010) Informatsiini tekhnologii audytu ta vnutrishnohospodarskoho kontroliu v konteksti svitovoi intehtatsii [Information technology in accounting and internal control in the context of global integration] Naukove vydannia. «Ruta» [Scientific edition "Ruta"]. Zhytomyr: pp. 432. (in Ukrainian)
4. Klepikova O.A. (2013) Suchasnyi stan i mistse informatsiinykh tekhnologii v upravlinni pidpriemstvom [The current state and place of information technology in the management of the enterprise. Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu [Scientific Herald of the International Humanitarian University], no 5, pp. 74-77. (in Ukrainian)
5. Murashko N.S.(2015) Informatsiini systemy vedennia obliku [Information systems of accounting]. Naukovyi visnyk NLTU[Scientific newsletter of NLTU], no 25, pp.372. (in Ukrainian)
6. Pikulina N.Iu. (2013) Tendentsii rozvytku informatsiinykh tekhnologii, shcho zastosovuiutsia v bukhhalterskomu obliku, audyti ta vnutrishnomu kontroli [Trends in the development of information technology used in accounting, auditing and internal control.], Zbirnyk naukovykh prats Dnipropetrovskoho NUZT im. akad. V. Lazariana.[Collection of scientific works of Dnipropetrovsk NUZT. acad. V. Lazaryan], no6, pp.68-75. (in Ukrainian)
7. Smuhliakova V. S. (2013) Problemy ta perspektyvy avtomatyzatsii bukhhalterskoho obliku [Problems and prospects of accounting automation], Upravlinnia rozvytkom [Development management], no 5, pp.121–123. (in Ukrainian)

Averkyna M.F.

Doctor of Economic Science,
Professor Economic-Mathematical Modeling and Information Technology Department
The National University of Ostroh Academy

Babiuk N.V.

Student
The National University of Ostroh Academy

CURRENT STATUS OF INFORMATION SYSTEMS OF ACCOUNTING IN UKRAINE AND TRENDS OF THEIR DEVELOPMENT

Modern accounting information systems are the key element of enterprise infrastructure and are directly related to its management. With IS all the important business processes of the enterprise are automated with the implementation of its support and development. Also, with the help of IS not only the efficiency of the activities of accounting is increased but overall business management. Today, the information technology market in Ukraine is represented by a wide choice of software, so the choice needs to be met by the needs of the enterprise itself. The most popular product on the software market is the ERP system "1C: Enterprise 8" developed by the "1C" company. The flexibility of the platform allows you to apply "1C: Enterprise 8" in the most diverse areas, such as the automation of production and trading enterprises, for public and private organizations, enterprises of the service, support of operational management of the enterprise, automation of organizational and economic activity, providing accounting with several accounting plans with adjustable parameters wide opportunities for managerial accounting and analytical reporting, support of multi-currency accounting, solving tasks of planning, budgeting and financial analysis, calculation of salaries and personnel management.

Even though the modern software products are implemented, it is still about 30% of enterprises in Ukraine that exist with non-automated accounting or only some parts of it are automated. Implementation of the information system involves serious preliminary work on reorganization, as well as the rejection of outdated stereotypes. The reasons for the failure of implementation of the information system of accounting can be: the lack of clear project goals and unformalized business processes; the fact that the enterprise is not ready for any changes and the high cost of the software products and its implementation.

Current situation on the accounting information systems in Ukraine and their prospects for development are researched.